

Зайко Л. Я.

*кандидат філософських наук,
асистент кафедри журналістики, реклами та PR,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ПОЛІТИЧНИЙ PR ЯК ЧАСТИНА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Глобалізаційні процеси, у т. ч. інтенсивна міграція актуалізує дослідження міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація була і залишається важливою складовою глобалізаційного діалогу. Євроінтеграційні устремління України передбачали та передбачають активну взаємодію з повноправними членами ЄС та адаптації багатьох сфер життя українців до європейських стандартів.

Погоджуємося з думкою В. І. Аксьонової, що «культурна глобалізація означає залучення великої частини людства в єдину відкриту систему суспільно-політичних, економічних і культурних зв'язків на основі модерних засобів інформатики і телекомунікацій. Культурна глобалізація являє собою новий етап інтеграційних процесів у світі, її процеси стосуються всіх сфер життя суспільства – від економіки і політики до культури і мистецтва» [1, с. 138].

Міжкультурна комунікація – це смисловий і ідеально-змістовний аспект соціальної і культурної взаємодії; базовий елемент формування, відтворення, збереження і трансляції культури як у цілому, так і його складових [1, с. 137].

Головною метою міжкультурної комунікації є адаптація людей в іншому культурному середовищі. В зв'язку з повномасштабним воєнним вторгненням РФ на територію України (послідовний загарбницький крок країни-агресора по відношенню до сусідніх незалежних держав) відбулася інтенсивна міграція населення в інші країни світу.

Міжкультурна комунікація є комунікацією між представниками різних культур і народів. Як слушно зазначає В. І. Аксьонова, «міжкультурна комунікація стає важливим фактором регуляції як свого внутрішнього життя, так і відносин між народами, що потребують діалогу» [1, с. 133].

Важливе значення має грамотна комунікаційна стратегія, завдяки їй відбувається активна міжкультурна комунікація. Саме повнота отриманої реципієнтом інформації слугує її покращенню.

Окрім висвітлення подій війни журналістами як закордонними, так і українськими, відбулася перебудова українського інформаційного простору з метою захисту свідомості української аудиторії. А саме, був створений телемарафон «Єдині новини». Хоча багато критики чуто від політичної опозиції і журналістів тих телеканалів, які вимушені були перейти у інтернет-формат (YouTube) та супутникове телебачення, щодо того факту, що їм було відмовлено у наземному мовленні Т2. Зокрема, 5 канал, «Прямий» та телеканал «Еспресо». В джерелі зазначено, що «вранці 4 квітня Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (РРТ) вимкнув мовлення трьох українських каналів в цифровій мережі Т2» [4].

Разом з тим, антикризовий PR був задіяний для стабілізації суспільства під час повномасштабного вторгнення ворога в Україну. Щоденне звернення Президента України в межах телемарафону «Єдині новини» – один з кроків, який посприяв стабілізації емоційного стану населення країни, захисту свідомості аудиторії від дезінформації різноманітного характеру: викидів, дипфейків, маніпуляцій, ІПСО, розроблених ворогом у межах ведення гібридної війни проти України.

Відбулися потужні заходи політичного PR Президента України на світовій арені – виступи, звернення, промови Президента України – в Сеймі Республіки Польща (11.03.2022); до парламенту Великої Британії (8.03.2022); до італійців та усіх європейців (12.03.2022); у Парламенті Канади (15.03.2022); перед конгресом США (16.03.2022); у Бундестазі (17.03.2022); до народу Швейцарії (19.03.2022); в Кнесеті (20.03.2022); в Палаті депутатів Італії (22.03.2022); на спільному зібранні Сенату, Національних зборів Французької Республіки та Ради міста Парижа (23.03.2022); в парламенті Японії (23.03.2022); у Риксадагу Швеції (24.03.2022); на самміті НАТО (24.03.2022); на засіданні Європейської ради (25.03.2022); в парламенті Норвегії – Стортингу (30.03.2022); у Федеральному парламенті Бельгії (31.03.2022); у Генеральних штатах, парламенті Нідерландів (31.03.2022); в парламенті Австралії (31.03.2022); в парламенті Румунії (4.04.2022); у Генеральних кортесах Іспанії (5.04.2022); на засіданні Ради Безпеки ООН (5.04.2022); в Ерахтасі, парламенті Ірландії (6.04.2022); в Палаті представників Кіпру (7.04.2022); в парламенті Греції (7.04.2022); в Едускунті, парламенті Фінляндії (8.04.2022); в Національній асамблеї Республіки Корея (11.04.2022); в Рійгікогу, парламенті Естонії (13.04.2022); в Асамблеї Республіки, парламенті Португалії (21.04.2022); в Народних зборах Албанії (3.05.2022); у Національній раді Словаччини (10.05.2022); в Альтингу, парламенті Ісландії (6.05.2022); у Саеймі Латвії (26.05.2022); в Палаті депутатів Люксембургу (2.06.2022); перед обома палатами парламенту Чеської Республіки (15.06.2022); на засіданні Бюро

Асамблеї Африканського Союзу; в парламенті Словенії (8.07.2022); на пленарному засіданні осінньої сесії Парламентської асамблеї Ради Європи (13.10.2022); на щорічній сесії Парламентської асамблеї НАТО (21.11.2022); до 104-го Конгресу мерів і голів муніципалітетів Франції (22.11.2022) та ін. [3]. PR-заходи щодо привернення уваги світової спільноти до проблем України призвели до позитивних наслідків – наданню допомоги Україні у воєнному стані.

Велике значення також має робота президентської команди та Президента України, першої леді стосовно міжкультурної комунікації саме в аспекті зв'язків з іноземною громадськістю з метою прояву інтересу до проблем України у воєнний час. Завдяки цим діям військові України отримали значну допомогу у військовій техніці, навчанні військових, фінансової підтримки економіки країни та соціальних потреб населення. Зв'язки відбувалися саме через такі канали комунікації, як онлайн-формат зустрічі, телебачення, соціальні медіа: YouTube, Facebook, Instagram, TikTok.

Відомі українські культурні діячі, шоу-мени, телеведучі та інші представники культури влилися у загальний комунікативний процес для підвищення інтересу різних країн до сучасних проблем України. Також можна констатувати факт, що вони стали своєрідним культурним десантом в різних країнах світу з метою ознайомлення світової спільноти з культурою України.

Значна частина населення України вимушена була тимчасово виїхати за межі країни. Значна кількість волонтерів особливо за останні дев'ять місяців перетнули кордон з метою збору, закупівлі та перенаправлення гуманітарних допомог для постраждалого від воєнних дій населення. Тому питання міжкультурної комунікації актуалізується для України, влади та пересічних українців. Як зазначає Д. В. Костенко, «індивід повинен мати здібності до міжкультурної комунікації: адекватно сприймати і інтерпретувати різні культурні цінності; усвідомлено долати кордони, що розділяють культури; бачити в чужих культурах не тільки загальні, але й спільні риси; розглядати різні культурні явища і представників інших культур з позицій емпатії; співвідносити існуючі етнокультурні стереотипи з власним досвідом і робити адекватні висновки; вміти переглядати і змінювати свої оцінки чужої культури відповідно до розширення навичок і досвіду міжкультурного спілкування; змінювати самооцінку в результаті осягнення чужої культури і відмови від необґрунтованих стереотипів або забобонів; приймати нові знання про чужу культуру для більш глибокого пізнання своєї; систематизувати факти культурного життя; синтезувати та узагальнювати свій особистий досвід у міжкультурному діалозі.

Світовий досвід показує, що найбільш успішною стратегією досягнення міжкультурної компетенції є інтеграція – збереження власної культурної ідентичності поряд з оволодінням культурою інших народів [2, с. 83].

Отже, питання культурної глобалізації, міжкультурної комунікації, політичного PR є актуальними для України в цілому. Політичний PR дозволяє проводити активну взаємодію з політичними представниками світової політики для досягнення позитивних рішень щодо отримання підтримки та допомоги для України в російсько-українській війні.

Список використаних джерел:

1. Аксьонова В. І. Міжкультурна комунікація як атрибут соціокультурної життєдіяльності суспільства. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2011. № 45. С. 128–140.

2. Костенко Д. В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць. 2018. № 30. С. 80–85.

3. Президент України. Офіційний сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/news/speeches?date-from=24-02-2022&date-to=22-11-2022&page=1> (дата звернення: 22.11.2022).

4. Прес-реліз. Антін Борковський: «Це можна вважати інформаційною та політичною диверсією проти глядачів України – журналіст про закриття українських телеканалів». Варіанти. Львів. Юа. 2022. 11 квіт. URL: <https://varianty.lviv.ua/87573-tse-mozhna-vvazhaty-informatsiinoiu-ta-politychnoiu-dyversiieiu-proty-hliadachiv-ukrainy-zhurnalist-pro-zakryttia-ukrainskykh-telekanaliv> (дата звернення: 20.11.2022).